

Accountantsverslag

Gemeente Voorschoten

Boekjaar 2021

Aan de gemeenteraad van
de gemeente Voorschoten

ONDERWERP:
Accountantsverslag 2021

KENMERK:
Versie d.d. 30 juni 2022

Geaachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2021 van de gemeente Voorschoten te controleren.

Dit accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden uit hoofde van de jaarrekeningcontrole 2021 naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij danken de medewerkers voor de samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de toelichting van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage graag nader aan u toe.

Met vriendelijke groet,

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. J.M.A. Drost RA
Partner Audit

Inhoudsopgave

	Bestuurlijke samenvatting
---	------------------------------

	Uitkomsten jaarrekening- controle
---	---

	Rechtmatigheid
---	----------------

	Financiële positie
---	--------------------

	Bevindingen interne beheersing
---	-----------------------------------

	Overige onderwerpen
---	------------------------

	Bijlagen
---	----------

--	--

Bestuurlijke samenvatting

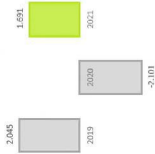
1. Bestuurlijke samenvatting

**Gerealiseerd saldo
baten en lasten**

1,69

MILJOEN EURO

Mutatie reserves

0,81

MILJOEN EURO

negatief is per saldo onttrekken

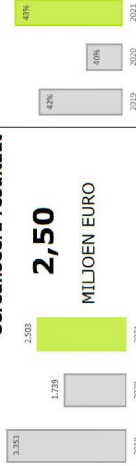
Weerstandscapaciteit

Gerealiseerd resultaat

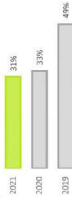
2,50

MILJOEN EURO

Schuldquote

31%

Solvabiliteit

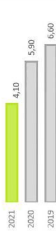

Risico's totaal

Weerstandsratio

4,10

1. Bestuurlijke samenvatting

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Voorschoten.

Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.

Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2021.

Covid-19: De gemeente heeft net als vorig jaar in de jaarrekening 2021 opnieuw de ontwikkelingen als gevolg van Covid-19 toegelicht in een afzonderlijke paragraaf. Uit de door ons aanvullend uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen geconstateerd.

Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken twee ongecorrigeerde fouten.

Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geen bevindingen die wij, op basis van de rapporteringsbeleentlie, aan u zouden moeten rapporteren.

1. Bestuurlijke samenvatting

De begrotingsvoorschriften passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht.

Inzake de kosten Jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente (deels) op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgeveroords werkzaamheden en de ontzagen controleverklaringen restteer inzake de kosten Jeugdwet en Wmo een onzekerheid van € 1.414.000.

Het boekjaar 2021 sluit met een financieel resultaat van € 2,5 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Voorschoten bedraagt € 36,8 miljoen (2020: € 35,1 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 43% (2020: 40%). De vermogenspositie is dan ook voldoende te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met 4,1 toereikend is.

In 2021 is de gemeenschappelijke regeling Werkgroep Duivenvoerds (hierna: WODV) ontbonden. Vanaf 1 september 2021 heeft de gemeente Voorschoten weer haar eigen uitvoeringsorganisatie. De ontbinding van de WODV is juist en volledig verwerkt in de jaarrekening 2021 van de gemeente Voorschoten.

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SISA-bijlage geconstateerd. Wel merken we op dat ten opzichte van voorgaand jaar het aantal te verantwoorden regelingen fors toe is genomen. Dit heeft een extra inspanning van zowel de organisatie als van ons gevraagd.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 wel in overeenstemming zijn met de Wel nomering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Voorschoten voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- het jaarverslag (programma- en verantwoording + paragrafen);
- de jaarmakening; en
- bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 15 november 2021 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 684.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelds controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 684.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 2.052.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 34.200

Rekenpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende rekenpunten van de controle:

- rechtmatigheid aanbestedingen;
- risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, helgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij uw gemeente met name toe op de schattingsposten in de voorzieningen;
- verantwoordelijkheid in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT);
- nauwkeurigheid van de voorzieningen;
- waardering van de grondexploitaties;
- inkomsten en betalingsverkeer;
- salarissen / personeel;
- sociaal domein;
- subsidieverstrekingen;
- automatisering / IT.

Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2021 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de arzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Waardering van de grondexploitaties

Algemeen

De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan geloofd en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1 miljoen)

Uit de bovenstaande ontwikkeling is zichtbaar dat het geïnvesteerd vermogen in de afgelopen jaren sterk is afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door gerealiseerde verkopen, hiërmeë is het risicooprofiel van de gemeente ook afgenomen.

Uit uw analyse van de risico's blijkt dat de omvang van de geïdentificeerde risico's is afgenomen met € 0,1 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door afname van risico's inzake het project Duivenvoorde Corridor.

Ten opzichte van 31 december 2021 is de boekwaarde van de post grondexploitatie losgenomen met € 0,4 miljoen. De toename van de boekwaarde per 31 december 2021 is als volgt samen te vatten:

(x € 1,000)	2021	2020
(Bruto) Boekwaarde per 1 januari	3.329	4.825
Voorziening per 1 januari	-614	-654
(Netto) Boekwaarde per 1 januari	2.715	4.171
Investeringen	1.380	170
Grondverkopen	-1.041	-1.066
Mutatie voorziening	15	40
(Netto) Boekwaarde per 31 december	3.079	2.715
Voorziening per 31 december	-589	-614
(Bruto) Boekwaarde per 31 december	3.678	3.329
Neg te maken kosten	5.312	6.244
Neg te realiseren opbrengsten	8.341	8.951
Verwacht resultaat	-648	-614

Waardering van de grondexploitaties (vervolg)

Gehanteerde parameters

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Voorschoten gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst. De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden samengevat:

Parameter	2021	2020
Kostenstijging	●	●
Opbrengstenstijging	●	●
Rekenrente	●	●
Disconteringsvoet	●	●
Programmering	●	●
Verkooprijzen	●	●
10-jaarstermijn	nvt	nvt

Kostenstijging
De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 1,5% (2020: 1,5%) en ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren.

Opbrengstenstijging

Het college rekent met de volgende opbrengstenstijgingen: van 1% voor Noorveer, de resterende opbrengsten 0%, want die zijn contractueel vastgelegd. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig.

Rekenrente

Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 1,0% (2020: 1,0%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningsportefeuille van gemeente Voorschoten. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streeppercentage van de Europese Centrale Bank voor initiale binnen de Eurozone (2%). Dit percentage is door de gemeente correct toegepast, waardoor wij deze parameter kwalificeren als evenwichtig.

Programmering

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Voorschoten. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar en is onder andere gebaseerd op interne en externe onderzoeken.

Verkooprijzen

De verkooprijzen zijn niet significant gewijzigd. Gedurende 2021 hebben verkopen plaatsgevonden waarbij de ingerekende prijs is gerealiseerd.

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschi

Waardering van de grondexploitaties (vervolg)

Ontwikkelingen per project

In de onderstaande toelichting zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de grondexploitaties in 2021 nader toegelicht.

Waardering

Toelichting grondexploitatie

Duivenvoerde corridor

De grondexploitatie Duivenvoerde corridor ziet toe op de ontwikkeling van een plangebied van 112.102 m². Voor alle opbrengsten in de grondexploitatie, met uitzondering van Noortweer 37.085 m², zijn reeds overeenkomsten gesloten met derden, waarmee het risico voor de gemeente aan de kant van de te realiseren opbrengsten beperkt is.

Bij de uitvoering van de controleverzaamheden is geconstateerd dat in 2021 een verkoop heeft plaatsgevonden voor het gedeelte Oranjepleider. Betreft de opbrengst m.b.t. het leveren van de kavel Laanle van Wissen aan de Oranjepleider ad. € 0,9 miljoen.

Sociaal domein

Algemeen

De gemeente Voorschoten voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig/ gemeente Leidschendam-Voorburg	Mandatering	Werkelijke lasten
Werkloos (IWSW)	Zelfstandig/ gemeente Leidschendam-Voorburg	Mandatering	Werkelijke lasten
Jeugdwet	Zelfstandig/ Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Wmo	Zelfstandig	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Uitkeringen (Participatiewet)

De gemeente Voorschoten heeft de uitvoering van de Participatiewet uitbesteed aan de gemeente Leidschendam-Voorburg. De accountant van de betreffende gemeente heeft de verantwoording voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Het kabinet heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo) in 2021 verlengd om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee soorten voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal. Er zijn in 2021 175 aanvragen behandeld en uiteindelijk is een bedrag van € 874.000 verstrekt aan zelfstandigen.

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. Wij hebben de opzet, bestaan en werking van dit beleid gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvoedingen.

De wetgever heeft toegestaan om de geplande controles op signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik gedurende 2021 konden worden opgepakt en de consequenties hiervan in de administratie van 2021 te verwerken.

Sociaal domein

Jeugdwet

In 2021 is de jeugdwet uitbesteed aan Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Zij voeren de inkoop en controleren de declaraties.

De gecontroleerde verantwoording van Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is ontvangen. Door de accountants van de aangesloten gemeenten is een dossierreview uitgevoerd op de werkzaamheden van de GAD. Wij hebben kennis genomen van de uitkomst van de dossierreview. De impact van de controle en hieruit voortvloeiende onzekerheden is ingeschat op basis van de ontvangen verantwoording van StJH. (Bestedingen zijn inclusief Corona-kosten).

Jeugdzorg	Onzekerheid
Bestedingen niet in verantwoording StJH	233.000
Bestedingen StJH Regionaal transitie arrangement (RTA) zonder goedkeurende verklaring	364.000
Bestedingen StJH Landelijk transitie arrangement (LTA) zonder goedkeurende verklaring	112.000
Totaal onzekerheden	739.000

Wmo

De Wmo-verstrekkingen verlopen via Zorglokaal. Wij hebben van Zorglokaal een gecontroleerde productieverantwoording ontvangen. Hieruit blijkt dat de verantwoorde lasten voor wat betreft de Wmo nauwkeuring zijn verantwoord. Uit de verantwoording blijken geen onzekerheden voor wat betreft de levering van de Wmo.

Eigen bijdrage Wmo

Een aanvraag van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontbrekend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2021 toegelicht.

PGB's

De belangrijkste onzekerheid zit op de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). De SVB heeft zelf over 2021 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en Wmo ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De totale lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

PGB	Onzekerheid
Wet maatschappelijke ondersteuning	250.000
Jeugdwet	425.000
Totaal onzekerheden	675.000

Vanwege het ontbreken van zekerheid omtrent de levering bij de PGB-uitgaven zijn de volledige lasten als onzeker aangemerkt.

Sociaal domein

Conclusie onzekerheden sociaal domein

De geconstateerde onzekerheden met betrekking tot het sociaal domein zijn op basis van vorenstaande opgeteld tot het totale bedrag aan onzekerheden met betrekking tot het sociaal domein:

Onzekerheden sociaal domein	Onzekerheid
Wmo ZIN	0
Wmo PGB	250.000
Jeugdwet ZIN	739.000
Jeugdwet PGB	425.000
Totaal onzekerheden	1.414.000

Covid-19

Impact Covid-19 voor de gemeente

De belangrijkste effecten van de corona-crisis voor de gemeente zijn nader toegelicht in een afzonderlijke paragraaf.

De belangrijkste impact voor de gemeente en voor onze controle is hieronder benoemd:

- Uitvoeren Tozo regeling.
- Aanvullende rijksbijdragen die zijn verstrekt in relatie tot Covid-19.
- Extra kosten op het gebied van onder andere communicatie, handhaving, verkeersregelaars, onderwijs, cultuur, sport en wijkzorgvoorzieningen.
- Lagere baten bij de toeristenbelasting, precario, en (strand) parkeren.
- Subsidieverantwoording door subsidie ontvangende partijen (prestatielevering);..
- Onderbouwing prestatielevering zorgaanbieders.
- Risicoanalyse mogelijke Covid-19 impact op balansposities (o.a. in het kader van mogelijke ontbaarbaarheid).
- Toelichting met betrekking tot corona in jaarverslag en jaarrekening (diverse paragrafen, met name onder weerstandsvermogen en bedrijfsvoering).

Uit de controle aangaande "specifieke" Covid-19 items komen de volgende bevindingen voort.

- De gemeente Voorschoten heeft de aanbeveling van de commissie BBV om een aparte paragraaf "effecten Covid-19" op te nemen overgenomen. Daarnaast is op verschillende plekken in de jaarslukken, waaronder in de inleiding, toereikend aandacht besteed aan de (mogelijke) Covid-19 effecten. We herkennen de genoemde zaken vanuit onze jaarrekeningcontrole 2021.
- De raad van de crisis bracht snelle besluitvorming met zich mee en door de gemeente is op periodieke basis geëvalueerd op de uitdagingen die vanuit Covid-19 naar voren zijn gekomen. Aangezien de rechtmatigheid van financiële transacties een belangrijk aspect van de jaarslukken en de daarin opgenomen bijlagen is, zijn de financieel relevante stukken in de jaarrekening opgenomen en toegelicht.

- Wij hebben diepgaande aanvullende controles uitgevoerd op de waardering dan wel inbaarheid van posities zoals vaste activa, vorderingen, gevormde voorzieningen, rechtmatigheid subsidieverantwoordingen, etc. Uit onze jaarrekeningcontrole 2021 zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen, anders analyses had uitgevoerd. We constateren dat de gemeente zelf al aanvullende jaarrekeningcontrole 2021 zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen, anders analyses had uitgevoerd en overeenkomstig heeft verwerkt (bijvoorbeeld

- Ten aanzien van het sociaal domein zijn aangaande de toetsing op prestatielevering bij zorgaanbieders geen bijzonderheden naar voren gekomen. Gedurende de COVID-19 periode waarin niet de afgesproken zorg geleverd kon worden hebben de zorgaanbieders in afstemming met de gemeente in een vorm van "continuïteitsbijdrage" gekeken welke zorg wel geleverd kon worden en waarmee dit niet kon zijn alternatieven aangeboden. De gemeente Voorschoten is hiertoe akkoord gegaan en is hier in de toetsing van de geleverde prestatie

- Uit onze nadere detailcontroles en onderzoek op de Tozo op de rapportages van de accountant van de gemeente Landschendam-Voorburg zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Overige bevindingen

Splitting Werkgroep Duivenvoorde

De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten Wassenaar en Voorschoten hebben in de loop van 2020 besloten om de samenwerking, vormgegeven via de Werkgroep Duivenvoorde, in 2021 te beëindigen.

Het bestuur van de WODV heeft per medio 2020 besloten om de organisatie in 2021 te splitsen, waarbij de middelen en personeel rechtstreeks onder aansturing en verantwoordelijkheid van beide gemeenten worden gesteld. Deze splitting heeft met ingang van 1 september 2021 zijn beslag gekregen. Onze werkzaamheden naar aanleiding van de juiste en volledige samenwerking van deze splitting in de jaarrekening 2021 van de gemeente Voorschoten heeft niet geleid tot het maken van opmerkingen.

Financiële vaste activa

Het saldo financiële vaste activa is in 2021 met € 2,5 miljoen toegenomen ten opzichte van het saldo ultimo 2020. De reden voor deze stijging ligt met name in het feit dat de gemeente Voorschoten deelgenomen heeft, op verzoek van Alliantier, aan een reverse converteerbare hybride obligatielening ter versterking van de middelen tot het doen van investeringen.

Update kasronde Vlietwijk

Op dit moment zijn de infrastructurele maatregelen gedeeltematig uitgevoerd. Er bestaat nog een verschil van inzicht over de aard en kwaliteit van de te leveren maatregelen. Hierdoor is er nog geen oplevering. Zo lang dit nog niet is opgelost gaat de gemeente het gebied niet overnemen. En dan worden de balansposities (debet en credit) niet afgeboekt. Verder is er nog nieuwe schade ontstaan ten gevolge van rioolwerkzaamheden en zijn enkele bomen kapot gegaan. De huidige prognose is dat deze werkzaamheden in het voorjaar van 2022 worden afgerond. Hierna kunnen de financiële en juridische zaken afgewikkeld worden en kan de overdracht aan de gemeente plaatsvinden.

Update voorziening Deltaplain

Het geschil tussen de gemeente en de projectontwikkelaar inzake de vaststelling van een subsidie is nog niet afgewikkeld. De gemeente is nog steeds van mening dat de projectontwikkelaar niet aan de verantwoordingsverplichtingen heeft voldaan en daarmee is de subsidie op € 0 vastgesteld. De tegenpartij is inmiddels een juridische procedure tegen de gemeente gestart. Daarnaast is er een rechtelijke uitspraak geweest, maar de zaak is inhoudelijk niet behandeld. Er is nog een kans aanwezig dat de subsidie alsnog uitbetaald gaat worden. Indien de projectontwikkelaar in het gelijk gesteld wordt. In de tussentijd hebben ingehuurde advocaten naar de zaak gekeken en sluiten niet uit dat de gemeente fisico loopt op een subsidie uitbetaling.

Aanpassing dotatie voorziening wethouderspensioenen

De extra dotatie van € 0,9 miljoen in 2021 is gecorrigeerd, aangezien de voorgenomen dotatie als aanpassing in het stelsel kwalificeert en niet in het boekjaar 2021 verwerkt mag worden. De besluitvorming omtrent de aanpassingen heeft namelijk niet tijdig plaatsgevonden. Om die reden is de verwerking hiervan gecorrigeerd.

Correctie SPUK Sportfondsen 2019

De gemeente heeft inzake de SPUK Sportfondsen een position paper geschreven met betrekking tot de nagekomen BTW correctie. De position paper gaat over de financieel-technische verantwoording van het deel van de ontvangsten SPUK uitkering (jaren 2019-2021) waarvoor er (nog) geen BTW factuur van de exploitant is ontvangen. De gemeente is van mening dat zij niet conform de fiscale regels heeft gehandeld en heeft daarmee de correcties van 2019 en 2020 in de cijfers 2021 verwerkt.

Jaarverslag

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsvaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 2:13 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2021 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiele afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Verleiser BBV	Luw jaarverslag boeit de verstoet informeel op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Luw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de daaraan te stellen eisen
Covid-19	Luw gemeente heeft ervoor gekozen om een afzonderlijke paragraaf op te nemen waarin de impact als gevolg van Covid-19 is beschreven. Hiermee geeft u een goed inzicht in deze bijzondere gebeurtenissen.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021. Die hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Baco in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is; en
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgescreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgescreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgescreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Sinds enkele jaren geldt de Wet normering topinkomens (WNT). Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijft.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkoop zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verrijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor gendeelde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2021. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings-) rechtmatigheid.

Wij constateren geen overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Lastenoverschrijding programma	Begrotingswijziging
Programma 0 Um 8	Niet van toepassing

Rechtmatigheid

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringsniveau aanwezig zijn ten opzichte van de gevoterde kredieten.

Mutaties in de reserves

De mutaties in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Uit onze controle inzake de mutaties in de reserves zijn geen bevindingen voortgekomen. De afwijkingen zijn met name gelegen in de ontwikkeling van de resultaten op respectievelijk P2 Verkeer en vervoer en P7 Volksgezondheid en milieu.

Financiering

In 2021 heeft uw gemeente geen (nieuwe) langlopende leningen afgesloten.

Ten aanzien van de naleving van de renterisicocombi, het kasgeldlimiet en de naleving schatkisbankieren merken wij op dat de gemeente Voorschoten zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is bevestigd in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

(x € 1.000)	Gewijzigde begroting	Jaarrekening	Verschil
Dotaties	€ 5.751 N	€ 5.761 N	€ 0 N
Onttrekkingen	€ 8.182 V	€ 6.572 V	€ 1.610 N
Saldo mutaties in de reserves	€ 2.422 V	€ 812 V	€ 1.610 N

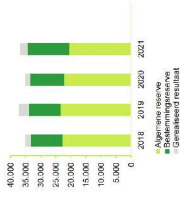
Financiële positie

3. Ontwikkelingen in de jaarcijfers

3.1 Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2021 volgens de jaarrekening € 36,8 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 36,8 miljoen is € 20,4 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 1,7 miljoen. Per saldo is gedurende 2021 € 0,8 miljoen gedoteerd aan de reserves. Deze dotatie (ten laste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 1,7 miljoen voordelig) het gerealiseerde resultaat van € 2,5 miljoen.

3.2 Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 1,7 miljoen positief. In de begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 1,9 miljoen negatief.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklaarde toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

3. Financiële positie

3.3 Weerstandsvermogen en financiële kenggetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kenggetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kenggetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kenggetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kenggetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kenggetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kenggetallen (in%)	Gemeente		Landelijk	
	2021	2020	2021	2020
Netto schuldquote	31	33	73	49
Netto schuldquote gecorrigeerd	54	31	67	42
Solvabiliteit	43	40	31	35
Grondexploitatie	5	5	8,5	8,5
Belastingcapaciteit	148,8	148	105	103
Structurele exploitatieruimte	3,4	1	0,6	2,1

Het kengetal schuldquote is licht verbeterd in 2021 (van 33% naar 31%). In dit kengetal wordt het bedrag van de financieringsmiddelen (schulden) minus de financiële activa (vorderingen) uitgedrukt in % van de totale balen in het jaar.

De solvabiliteit is licht verbeterd van 40% naar 43% in 2021. De VNG hanteert een signaawaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Zoals vorig jaar opgemerkt constateren we dat de solvabiliteit matig tot voldoende is.

Belastingcapaciteit: de lastendruk op de gemeente Voorschoten ten opzichte van het landelijk gemiddeld bedraagt 149%. De woonlasten in Voorschoten liggen hiermee flink hoger dan het landelijk gemiddelde en zijn in 2021 ook verder gestegen. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt door de hoge OZB.

Op basis van het kengetal "structurele exploitatieruimte" blijkt dat er voldoende structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

3. Financiële positie

3.4 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voorkomen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserve. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:

- risico op fluctuaties binnen de algemene uitkering gemeentefonds;
- risico's als gevolg van de coronacrisis;
- risico op overschrijvingen aangaande zorgtaken;
- risico aangaande achterstallig onderhoud in de openbare ruimte;
- risico aangaande de krapte op de arbeidsmarkt.

(x € 1.000)	2021	2020	2019
Weerstandscapaciteit	€ 20.538	€ 22.258	€ 23.395
Risico's	€ 4.975	€ 3.750	€ 3.566
Weerstandsratio	4,1	5,9	6,6

Weerstandsratio	Betekenis
$\geq 2,0$	Uitstekend
$1,4 < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < 1,4$	Voldoende
$0,8 < 1,0$	Matig
$0,6 < 0,8$	Onvoldoende
$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

4. Bevindingen interne beheersing

4.1 Algemeen

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2021 hebben wij op 19 april jl een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiele fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiele fout in uw jaarrekening.

4.2 Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

4.3 Fraude, corruptie en naleving wet- en regelgeving

Fraude

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitvoeren van deze verantwoordelijkheid maakt het college gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van onze beroepsregels (NV COS 240/250), de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiele) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

4. Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en onkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking 'Corruptie, werkzaamheden van de accountant' verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. Gemeente Vooreschoten beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met trainingen voor de juiste mindset van de medewerkers. Zichtbare monitoring op de werking en naleving van dit beleid, is een aandachtspunt voor uw organisatie.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkoop en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkoop conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkoop, die een enkelvoudig goedkooptraject hebben doorlopen, welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende inlame wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Overige onderwerpen

5. Overige onderwerpen

Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Als reactie op de rapporten van de Commissie Toezicht Accountancysector en Monitoring Commissie Accountancy heeft de NBA in de 2e helft van 2020 aangekondigd dat zij het beleid op de gebieden Fraude en Continuïteit meer concreet en meer zichtbaar tot uitdrukking wil brengen.

In het voorjaar van 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij aan accountantsorganisaties is gevraagd aandacht aan deze onderwerpen te besteden in de controleverklaring. Het gaat niet om een uitbreiding van uit te voeren werkzaamheden maar over het rapporteren over onze werkzaamheden. Inmiddels is de volgende stap gezet en zijn in december 2021 de beroepsregels (vassgelegd in de Naders Voorschriften Controle en Overige Standaarden) aangepast.

De aanvulling in Standaard 700 komt er in hoofdlijnen op neer dat afzonderlijke secties voor de onderwerpen continuïteit en fraude in de controleverklaring worden opgenomen. Hierin wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht.

Als aanvulling kan de accountant ook de uitkomsten van deze werkzaamheden of belangrijke waarnemingen met betrekking tot het onderwerp toelichten. De beide secties worden in alle controleverklaringen (verplicht) opgenomen; ook in situaties waar geen sprake is van ernstige continuïteitsonzekerheid of spraakmakende fraudecasus/ziekt. Deze verplichting geldt voor de verklaring bij de jaarrekening 2022.

Omdat binnen de publieke sector het begrip continuïteit minder relevant is, zijn de stakeholders nog in overleg hoe de accountant hier voor de publieke sector invulling aan gaat geven. Ten aanzien van de fraudecasus/ziekt, zou idealiter de nieuwe sectie in de controleverklaring moeten aansluiten op de frauderisico-analyse opgesteld door het college, dan wel de toelichting van het college op eventuele frauderisico's in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de loop van 2022 wordt de Wet versterking decentrale rekenkamers van kracht. In de tweede nota van wijziging is hierin ook de rechtmatigheidsverantwoording meegenomen die het college van burgemeester en wethouders met ingang van 2022 moet afleggen. Deze verantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening en daarmee ook object van onderzoek van de accountant ten aanzien van getrouwheid van de jaarrekening.

In de Kadernota rechtmatigheid 2022 is door de commissie BBV invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording met betrekking tot het voorwaardebegrotings- en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Voor u als gemeente is het van belang om:

- de rapporteringsgrens vast te stellen (0-3% van de begropte lasten na dotatie aan de reserves);
- het normenkader 2022 op te stellen en dit door de raad te laten vaststellen);
- het normenkader te vertalen in een toetsingskader (toetspunten financiële rechtmatigheid);
- beheersdoelstellingen, risico's en beheersmaatregelen te formuleren;
- een controleplan opstellen; en
- de controlewerkzaamheden uitvoeren.

Daarbij vragen wij specifieke aandacht voor deugdelijke dossiëvorming.

Bij de gemeenten die hiertoe in 2021 al een pilot hebben gedraaid is gebieden dat het geen secure is om de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording goed in te richten. De intentie van de wijziging is om de gemeentelijke organisatie beter in control te laten komen. Dat betekent dus ook dat de organisatie, denk aan budgethouders en management, moeten worden meegenomen. Ook gaat de wijziging uit van collectieve verantwoordelijkheid van het college. Dat vraagt het creëren van breed draagvlak en betrokkenheid. Wij adviseren u tijdig de werkzaamheden op te starten, niet alleen de controls, maar juist ook de versterking van de interne beheersing. Hoewel alleen financiële rechtmatigheid nu een wettelijke borging kent, is bovenstaand framework ook goed toe te passen bij o.a. doelmatigheid, doelmatigheid, niet-financiële rechtmatigheid, fiscaliteit en IT.

5. Overige onderwerpen

Environmental Social and Governance rapportage

In april 2021 heeft de Europese Commissie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd. Als gevolg van deze richtlijn worden grote bedrijven verplicht om met ingang van het boekjaar 2023 te rapporteren over hun impact op milieu- en sociale zaken. De richtlijn heeft tot doel de kwaliteit van de gerapporteerde informatie met betrekking tot ESG-aangelegenheden te verbeteren, met als uiteindelijk doel de transitie naar een duurzamere economie te ondersteunen in lijn met de klimaatverdragen van Parijs.

De volgende informatie is o.a. vereist om in de ESG-rapportage op te nemen:

- welke duurzaamheidstrends en -ontwikkelingen een materiële impact kunnen hebben op de onderneming (bijv. tekort aan middelen, bedrijfsonderbrekingen door slechte weersomstandigheden enz.);
- welke materiële impact de onderneming heeft op haar omgeving (mens en milieu);
- informatie over langstermijnindoestellingen van de onderneming met betrekking tot ESG en de geboekte vooruitgang daarin;
- informatie over immateriële activa (bijv. sociaal kapitaal).

Momenteel is de rapportage over duurzaamheid alleen van toepassing voor grote bedrijven. Maatschappelijk slaat duurzaamheid echter hoop op de agenda en dat betekent dat in de toekomst mogelijk ook een rapportageverplichting voor u als gemeente gaat gelden. Wij gaan graag met u in gesprek over hoe ESG binnen de gemeente is vormgegeven en hoe ontwikkelingen hierover worden gemonitord.

Wij kunnen u ondersteunen bij de uitwerking van uw duurzaamheidsstrategie, het adviseren omtrent te nemen acties omtrent uw duurzaamheidsstrategie en u te ondersteunen bij de beweging van de realisatie van de strategie door middel van KPI's en dashboarding.

Btw-besparende schoolconstructies

De Hoge Raad heeft op 4 februari 2022 geoordeeld dat een gemeente bij de levering van een nieuw schoolgebouw aan een scholenstichting als btw-ondernemer handelt (i.e. een economische activiteit verricht), ondanks dat de levering plaatsvindt tegen een niet-kostendekkende vergoeding. De Hoge Raad merkt namelijk op dat algemeen bekend is dat gemeenten werkzaamheden met betrekking tot onroerende zaken verrichten en dat zij in dit kader worden aangemerkt als ondernemer in de zin van de btw. Dat in bepaalde situaties geen kostendekkende vergoeding wordt bedongen, doet niet af aan het btw-ondernemerschap. Ondanks dat de Belastingdienst de schoolconstructies met diverse middelen actief bestrijdt, blijkt uit deze zaak dat gemeenten onder bepaalde voorwaarden en omstandigheden de btw op de bouwkosten van schoolgebouwen in aftrek kunnen brengen.

5. Overige onderwerpen

Soft controls

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen en toegenomen aandacht voor cultuur en gedrag alsmede de omgang met ethische dilemma's, maakt dat ook van de accountant wordt verwacht dat anders wordt gekeken naar risico's op dat gebied. Daarnaast zijn soft controls, als belangrijke aspecten van cultuur en gedrag, een relevant onderdeel in de jaarrekeningcontrole.

In de herziene Standaard 315 Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren is in paragraaf 21b vermeld:
"De accountant dient door het uitvoeren van risico-inschattingswerkzaamheden inzicht te verwerven in de interne beheersingsomgeving. De accountant doet dit door te evalueren of:

- het management, onder het toezicht van de met governance belaste personen, een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag heeft gecreëerd en gehandhaafd;
- de sterke punten in de elementen van de interne beheersingsomgeving samen een geschikte basis vormen voor de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit gezien de aard en complexiteit van de entiteit, en;
- tekortkomingen in de interne beheersingsomgeving de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit ondermijnen."

Het is voor de accountant dus van belang om inzicht te verkrijgen in de cultuur van een organisatie en het gedrag van het management en de medewerkers. Dit kan zelfs al een rol spelen in het proces van opdrachtacceptatie en -continuering.

Cultuur en gedrag zijn brede begrippen. Cultuur is een gemeenschappelijke verzameling van normen, waarden en gedragsroutines die gedeeld worden door de leden van de organisatie. Of anders gezegd: "zo doen we dat hier". Gedrag kan worden omschreven als een verzameling van bewuste of onbewuste, (niet-) tastbare handelingen die gestuurd worden door bijvoorbeeld overtuigingen en omgeving.

Organisaties die bewust hun cultuur managen zijn beter in het realiseren van doelen en het managen van risico's vergeleken met organisaties die dat niet doen. Het bewust managen van de cultuur gebeurt vanuit drie invalshoeken:

1. **Verantwoordelijk zijn**, is cruciaal voor het realiseren van noodzakelijke veranderingen in een organisatie. De mate waarin een gemeente centraal of decentraal is georganiseerd is vanzelfsprekend van invloed op de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling.
2. **Processen en procedures**, het beseft dat het opleggen en handhaven van regels, het gedrag van mensen niet genoeg verandert
3. **Soft controls**: het cultiveren van alle niet-tastbare maar wel gedrag-beïnvloedende factoren in organisaties die kunnen helpen bij het realiseren van doelen en het managen van risico's.
4. **Organisatie en bestuur**, het beseft dat alle organisatieonderdelen goed inzicht in soft controls levert samen met de analyse van hard controls een completer beeld op van de interne beheersingsomgeving en de mogelijke effectiviteit van de genomen interne beheersingsmaatregelen. In samenwerking met onze HR consultants gaan wij graag met u over dit onderwerp in gesprek.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven voorantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toedichting fout/onzekerheid
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	-	-	n.v.t.
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tuesen medioverhanden)	-	-	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (deel 2)	-	-	n.v.t.
C31	Regeling vaststelling regels vers trekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	-	-	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	-	n.v.t.
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	-	-	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	-	-	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	-	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	-	-	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	-	n.v.t.
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	-	-	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	-	n.v.t.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: Goedkeurend

Strekking controleverklaring getrouwheid: Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toedichting fout/onzekerheid
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	-	-	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoord of preventieaanpakken	-	-	n.v.t.
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	-	-	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	-	-	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2021	-	-	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbrugging/regeling (Tozo)_gemeentedeel 2021	-	-	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	-	-	n.v.t.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedgekend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedgekend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de Jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. Dit geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletoelating van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Correctie raming SB/JH	96	96
Voorziening wethouderspansioen	40	40
Reclassificatie debiteuren- crediteuren (50)	-	-
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	136	136
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	0	n.v.t.
Totaal	136	136

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering jeugd	739	739
Prestatielevering Wimo	0	0
Prestatielevering PGB	675	675
Totaal onzekerheden	1.414	1.414

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichto werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende

Kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel lezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijkste financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2021 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountants/diensten/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Voorschoten maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties.

De samenwerking met de Werkorganisatie Duivenvoorde (tot en met 31 augustus 2021) en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden/ gemeente Leidschendam-Voorburg ten aanzien van het sociaal domein is van significant belang in het kader van de jaarrekeningcontrole. Wij hebben bij de accountants een review uitgevoerd op zijn werkzaamheden.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Voorschoten hebben wij vastgesteld dat:

- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moelijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moelijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Voorschoten betreffen:

- waardering van uw materiële vaste activa;
- waardering van uw vorderingen (waaronder debiteuren);
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van het management

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders ter confirmatie een schriftelijke bevestiging gevraagd en ontvangen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Voorschoten

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafleden;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- reviews door externe toelzers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/teeskundig oordeel;
- roulatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIOP) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Contactgegevens

drs. John Drost RA
Partner Audit
j.drost@bakertilly.nl

drs. Bert Kroon RA
Senior Manager Audit
b.kroon@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Entrada 303
Postbus 64124
1090 GC Amsterdam